

**PRIOPĆENJE
SAOPŠTENJE
FIRST RELEASE**

Molimo korisnike da prilikom upotrebe/uporabe
podataka obavezno/obvezno navedu izvor
User are kindly requested to mention data source

GODINA / YEAR III

SARAJEVO, 19.03.2009.

BROJ / NUMBER: 2

**INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI
U FEBRUARU 2009. GODINE**
*CONSUMER PRICE INDEX IN BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEBRUARY 2009*

U februaru 2009. godine mjesečna deflacija 0,1%

Cijene proizvoda i usluga, koji se koriste za ličnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u februaru 2009. godine u odnosu na januar 2009. godine niže su u prosjeku za 0,1%.

Niže cijene u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće, te hrane i bezalkoholnih pića

U februaru 2009. godine u odnosu na januar 2009. godine došlo je do sniženja cijena u odjeljcima Prevoza 0,9%, Odjeće i obuće 0,2% i Hrane i bezalkoholnih pića 0,1%.

U odjeljku Prevoza pad cijena je uzrokovan sniženjima cijena motornih vozila, održavanja i opravke vozila, goriva i maziva, te transportnih usluga. U odjeljku Odjeće i obuće evidentirano je sniženje cijena sezonske odjeće i obuće. U odjeljku Hrana i bezalkoholna pića prvenstveno su snižene cijene hljeba i žitarica, mlijeka i mliječnih proizvoda te ulja i masnoća.

Više cijene rekreacije i kulture, alkoholnih pića i duhana, obrazovanja, ostalih dobara i usluga, stanovanja, električne energije, plina i drugih energenata, te restorana i hotela

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u februaru 2009. godine u odnosu na januar 2009. godine porasle su cijene Rekreacije i kulture 0,8%, Alkoholnih pića i duhana,

In February 2009 monthly deflation 0,1%

In February 2009 compared to January 2009, the prices of products and services measured by Consumer Price Index are less by 0,1%.

Lower prices in the divisions of transport, clothing and footwear and food and non-alcoholic beverages

In February 2009 related to January 2009, the prices went down on average by 0,9% in Transport division, by 0,2% in Clothing and footwear division and by 0,1% in Food and non-alcoholic beverages division.

The prices of the purchase of vehicles, prices of the maintenance and repair of personal transport equipment, prices of fuels and lubricants for personal transport equipment and prices of transport services decreased in the Transport division. In Clothing and footwear division were registered lower prices of seasonal clothing and footwear. The prices of bread and cereals, prices of milk and milk products and prices of oil and fats went down on average in the Food and non-alcoholic division.

Higher prices for recreation and culture, alcoholic beverages and tobacco, education, miscellaneous goods and services, housing, water, electricity, gas and other fuels and hotels and restaurants

Viewed by divisions COICOP classification, in February 2009 compared to January 2009, the prices increased on average by 0,8% in Recreation and culture division, by 0,2% in Alcoholic

Obrazovanja i Ostalih dobara i usluga 0,2%, te Stanovanja, električne energije, plina i drugih energenata i Restorana i hotela 0,1%.

U odjeljku Rekreacije i kulture evidentiran je porast cijena audiovizuelne, fotografske i informatičke opreme, zatim ostalih proizvoda i opreme za rekreaciju, vrt i kućne ljubimce, te cijene novina, knjiga i ostalih štampanih materijala. U odjeljku Alkoholna pića i duhan porasle su cijene alkoholnih pića, dok je u odjeljku Obrazovanje došlo do porasta cijena obrazovanja koje nije definisano nivoom (kursevi stranih jezika). Unutar odjeljka Ostala dobra i usluge porasle su cijene sredstava za ličnu njegu, te nakita i satova. U odjeljku Stanovanja, električne energije, plina i drugih energenata porasle su cijene čvrstih goriva i komunalnih usluga. U odjeljku Restorana i hotela evidentiran je rast cijena usluga ishrane.

Ostali odjeljci bez promjena cijena

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u februaru 2009. godine u odnosu na januar 2009. godine u ostalim odjeljcima, u prosjeku, nisu zabilježene promjene cijena.

Godišnja inflacija u februaru 2009. godine 1,8%

Cijene u februaru 2009. godine u odnosu na februar 2008. godine u prosjeku su više za 1,8%, dok je dvanaestomjesečni rast cijena u prosjeku bio 6,7%.

Lista proizvoda i usluga kod kojih je na godišnjem nivou došlo do najvećih povećanja cijena malo je drugačija od one na mjesečnom nivou. Najveća povećanja cijena bila su u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića 10,8%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti 8,8%, Prevoz 8,1%, Restorani i hoteli 7,4%, Rekreacija i kultura 4,7%, Ostala dobra i usluge 3,2%, Namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće 2,4% itd.

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjnjima cijena

Mjereno pomoću harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u februaru 2009. godine u odnosu na januar 2009. godine evidentirano je prosječno smanjenje cijena od 0,1%.

Prema mjerenjima Eurostata (Statističkog ureda Evropske unije) godišnja inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena u februaru 2009. godine u području eura (15 evropskih zemalja Evropske monetarne unije) je bila 3,3%, dok je u EU-27 iznosila 3,4%.

beverages and tobacco division, Education division and Miscellaneous goods and services division, by 0,1% in Housing, water, electricity, gas and other fuels division and in Restaurants and hotels division.

The prices of audio-visual, photographic and information processing equipment, prices of other recreational items and equipment, gardens and pets and prices of newspapers, books and stationary increased on average in Recreation and culture division. The prices of alcoholic beverages increased on average in the Alcoholic and tobacco division and the prices of education non-definable by level increased in Education division. In the Miscellaneous goods and services division increased the prices of the products for personal care and of the jewellery, clocks and watches. In Housing, water, electricity, gas and other fuels division increased prices of solid fuels and miscellaneous services relating to the dwelling. In Restaurants and hotels division increased the prices of catering.

Other divisions without changes of prices

Viewed by divisions COICOP classification, in February 2009 compared to January 2009, the prices in other divisions remained the same.

In February 2009 annual inflation 1,8%

The consumer prices in February 2009 compared to February 2008 increased on average by 1,8% and twelve month growth of prices was 6,7%.

The list of products and services, in which the prices had largest growth on annual level, is a little bit different from those on a monthly basis. The largest price increases were in Food and non-alcoholic beverages division 10,8%, Housing, water, electricity, gas and other fuels division 8,8%, Transport division 8,1%, Restaurants and hotels division 7,4%, Recreation and culture division 4,7%, Miscellaneous goods and services division 3,2%, Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house division 2,4% etc.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices

Measured by harmonised index, consumer prices in Bosnia and Herzegovina in February 2009 compared to January 2009 were on average lower by 0,1%.

According to the Eurostat report (the Statistical Office of the European Community), Euro area (15 EMU countries) annual inflation was 3,3% and EU-27 annual inflation was 3,4% in February 2009.

Indeks potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u februaru 2009. godine
The Consumer Price Index according COICOP classification in February 2009

COICOP	Odjeljak	Struktura Structure (%)	II 2009 XII 2008	II 2009 I 2009	II 2009 II 2008	I-II 2009 I-II 2008	III 2008 - II 2009 III 2007 - II 2008	II 2009 Ø 2005	Division	COICOP
00	CPI - ukupno	100	99.8	99.9	101.8	102.0	106.7	115.9	<i>CPI - Total</i>	00
01	Hrana i bezalkoholna pića	32.9	100.8	99.9	103.5	104.1	110.8	126.3	<i>Food and non-alcoholic beverages</i>	01
02	Alkoholna pića i duhan	3.1	100.4	100.2	101.8	101.7	101.3	102.6	<i>Alcoholic beverages and tobacco</i>	02
03	Odjeća i obuća	3.9	99.5	99.8	96.6	96.8	97.7	92.1	<i>Clothing and footwear</i>	03
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	26.5	100.1	100.1	106.2	106.2	108.8	135.1	<i>Housing, water, electricity, gas and other fuels</i>	04
05	Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	6	100.1	100.0	102.4	102.5	102.4	105.2	<i>Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house</i>	05
06	Zdravstvo	3.4	99.9	100.0	100.3	100.3	100.3	110.7	<i>Health</i>	06
07	Prevoz	8.9	95.2	99.1	91.7	92.0	108.1	102.6	<i>Transport</i>	07
08	Komunikacije	2.6	100.0	100.0	102.1	102.1	104.1	123.3	<i>Communication</i>	08
09	Rekreacija i kultura	3.6	100.8	100.8	105.7	105.3	104.7	113.8	<i>Recreation and culture</i>	09
10	Obrazovanje	0.9	100.2	100.2	99.3	99.3	101.7	108.7	<i>Education</i>	10
11	Restorani i hoteli	2.5	100.7	100.1	107.4	107.4	107.4	119.3	<i>Restaurants and hotels</i>	11
12	Ostala dobra i usluge	5.5	100.6	100.2	103.7	103.7	103.2	107.0	<i>Other goods and services</i>	12

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena u februaru 2009. godine
Consumer Price Index with temporary reduction of prices in February 2009

COICOP		Struktura Structure (%)	II 2009 XII 2008	II 2009 I 2009	II 2009 II 2009	I-II 2009 I-II 2008	III 2008 - II 2009 III 2007 - II 2008	II 2009 Ø 2005		COICOP
00	CPI- ukupno	100,00	99,6	99,9	101,8	102,0	106,7	115,7	<i>CPI- Total</i>	00

Mjesečni indeksi potrošačkih cijena (Ø 2005 = 100)
Monthly Consumer Price Index (Ø 2005 = 100)

Godina Year	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005	98,9	99,5	100,1	99,3	99,3	99,4	99,5	99,1	99,9	101,4	101,7	101,9
2006	106,0	106,5	106,5	105,6	106,5	106,3	105,7	105,5	105,6	106,3	106,4	106,6
2007	106,9	107,2	107,3	106,5	106,7	106,3	106,0	106,5	107,3	109,5	110,7	111,9
2008	113,4	113,8	114,9	114,4	115,4	116,5	116,5	116,6	116,7	117,5	116,8	116,1
2009	116,0	115,9										

Mjesečni indeks potrošačkih cijena, ukupno
Monthly Consumer Price Index, total

Godina Year	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Prethodni mjesec = 100 <i>Previous Month = 100</i>												
2005.	101,4	100,5	100,6	99,2	100,0	100,1	100,1	99,7	100,8	101,5	100,3	100,2
2006.	104,0	100,4	100,1	99,1	100,9	99,8	99,4	99,9	100,1	100,7	100,0	100,2
2007.	100,3	100,3	100,1	99,2	100,2	99,6	99,7	100,5	100,8	102,1	101,1	101,1
2008.	101,4	100,4	101,0	99,6	100,9	100,9	100,1	100,1	100,1	100,7	99,4	99,4
2009.	99,9	99,9										
Isti mjesec prethodne godine = 100 <i>The same month of the previous year = 100</i>												
2005.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2006.	107,2	107,0	106,5	106,4	107,3	106,9	106,2	106,5	105,7	104,9	104,6	104,6
2007.	100,9	100,7	100,7	100,8	100,2	100,0	100,3	100,9	101,6	103,0	104,1	104,9
2008.	106,2	106,2	107,1	107,5	108,2	109,6	109,9	109,5	108,7	107,3	105,5	103,8
2009.	102,3	101,8										
Decembar prethodne godine = 100 <i>December of the previous year = 100</i>												
2005.	101,4	101,9	102,5	101,7	101,7	101,9	101,9	101,6	102,4	103,9	104,2	104,5
2006.	104,0	104,4	104,5	103,6	104,5	104,3	103,6	103,5	103,6	104,3	104,3	104,6
2007.	100,3	100,6	100,7	99,9	100,1	100,1	99,4	99,9	100,7	102,8	103,8	104,9
2008.	101,4	101,8	102,7	102,3	103,1	104,1	104,2	104,2	104,3	105,1	104,4	103,8
2009.	99,9	99,8										

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba na ekonomskoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjnjima cijena je poseban vid indeksa potrošačkih cijena, jer se kod njegovog izračunavanja uzimaju u obzir privremena sniženja cijena u skladu sa Regulativom EU broj 2602/2000.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Distriktu Brčko. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2009. godini čine 626 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Dobo, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovno se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

NOTES OF METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices represents a specific mode of consumer prices that includes temporary reduction of prices in accordance with the EU regulations No. 2602/2000.

Purpose

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state, entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses, it also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comaprison among other regions. CPI can serve as a basis for deflating national accounts data and other purposes.

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is calculated on the basis of the respresentative list of products that in year 2009 consisting of 626 different items Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihac, Bijeljina, Brcko, Dobo, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas belong to.

Product coverage. All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviwed regularly in order to ensure the representative of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre, te jedinice mjere koje trebaju posmatrati na terenu. Snimatelji na osnovu tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod u skladu sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, oni u upitnik unose i unaprijed definiran skup dodatnih karakteristika proizvoda, te informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena, snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu sa važećim Evropskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji domaćinstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od januara 2007. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava za 2004. godinu. Ponderi se svake godine korigiraju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija lične potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors receive a clear specifications of the item name, it's COICOP code and unit of measurement that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month, the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands, variety and quantity, as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us the monitor the exact price change in two different periods, but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations, the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices, in accordance with European Regulative, are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since January 2007, the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2004, updated every year according to changes in prices in a previous year.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) The COICOP breaks consumer expenditure is divided into twelve different groups of consumer goods and services.

Agregiranje

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na nivou gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregatni indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderisanu aritmetičku sredinu počevši od indeksa reprezentativnih stavki na nivou entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2005. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za ličnu potrošnju koji se mogu kupiti, skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižem nivou agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder. Proizvodima iz nižih nivoa agregacije nije moguće dodijeliti ponder, jer za to ne postoje reprezentativni podaci.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom periodu u poređenju sa vrijednošću sa početka tog perioda ili iz konkretno definiranog ranijeg perioda.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2005.

Other definitions

Products: any consumer goods or services that can be purchased, a term covering both goods and services.

Representative position: lowest level of product aggregation, i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight. The items at the lower levels of aggregation do not have weights attributed due to the lack of relevant data.

Change of rate: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period, in a specific period of time.

Izdaje i štampa Agencija za statistiku BiH

*Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina
71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26, telefon/phone: (33) 220 626, faks/fax: (33) 220 622*

Odgovara direktor Zdenko Milinović.

Person responsible: Zdenko Milinović, Director General

Priredili: Edin Šabanović i Selma Bajramović

Prepared by: Mr. Edin Šabanovic and Ms. Selma Bajramovic

Tiraž: 100 primjeraka

100 copies printed

Elektronska pošta/E-mail: bhas@bhas.ba

Internetske stranice/Web site: <http://www.bhas.ba>

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu.

First Release data are also published on the Internet